

Таверійський науковий вісник

8. Сергиенко Н.К. Методические указания по оценке виноградных кустов при клоновой селекции. -М.: Колос, 1980. -14 с.
9. Стыцько С.А., Тулаева М.И. Размножение клонов сорта Мускат белый в культуре "in vitro" // Виноградарство и виноделие СССР. -1990. -№ 5. -С. 26-28.
10. Тулаева М.И., Самборская А.К. Улучшение технических сортов винограда методом клоновой селекции // Виноградарство и виноделие. -К., 1984. -Вып. 27. -С.26-31.
11. Чисников В.С., Андреева Н.Б. Клоновая селекция подвойных сортов винограда // Виноградарство и виноделие. -К., 1984. -Вып. 27. -С.31-34.

УДК 631.34:631.56

ПЕРСПЕКТИВА ВИРОЩУВАННЯ СОЇ НА ХЕРСОНЩИНІ

С.В. СНИГОВИЙ – аспірант

В останні десятиріччя відбувається постійний розвиток світового виробництва сої, яка стає одним з кращих і дешевих джерел рослинного білка для населення і високопротеїнового корму для сільськогосподарських тварин.

З метою зменшення залежності від імпорту і забезпечення потреб тваринництва в багатьох країнах світу збільшують виробництво сої – розширяють площі її посівів, посилюють селекційну роботу, розробляють технологію її вирощування, будують підприємства для переробки її зерна.

Основною зоною виробництва сої є Степ. Тут розміщені 85-90% її посівних площ (Резнік О.І., 1994). В Степовій зоні зрошуються і найбільші площі земель, що створює добрі передумови для нарощування тут виробництва сої, достатнього для забезпечення не тільки потреб України, а й створення певного експортного резерву.

За багаторічними даними Інституту зрошеного землеробства, урожайність сої при зрошенні складає 25-30 ц/га зерна, а без зрошення в 2-3 рази менше.

Аналіз вирощування сої в колективних господарствах Херсонщини показав, що в останні роки динаміка посівних площ сої мала неоднозначний характер. З 12495 га у 1992 році вони зменшилися з 3326 га у 1995 році, а, починаючи з 1996 року, коли сою було зібрано на площі 4362 га, і до 1998 року, коли ці площі склали 14372 га, площі посівів сої почали помітно зростати (таблиця 1).

Хороший досвід у вирощуванні сої набули господарства Каховського, Генічеського, Горностаївського, Чаплинського районів, де у минулому році урожайність сої на тисячах гектарів досягла 12,1-13,7ц/га, а в Іванівському районі на площі 564га зібрано 15ц/га.

Стимулювання вирощування сої на Херсонщині сприяла і робота спільного підприємства “Чумак” і американської фірми “Frident farm international” у цьому напрямку, які орендують у господарств значні площі зрошуваних земель і, застосовуючи прогресивні технології, одержують високі урожаї зерна сої (див. Табл. 1, 1998 рік).

Таблиця 1 – Площі посіву і урожайність сої в колективних господарствах Херсонської області

Райони	1992 р		1993 р		1994 р		1995 р		1996 р		1997 р		1998 р	
	пл га	ур ц/га	пл га	ур ц/га	пл га	ур ц/га	пл га	ур ц/га	пл га	ур ц/га	пл га	ур ц/га	пл га	ур ц/га
Геничеський	1512	13,1	953	13,5	1106	10,2	545	9,9	382	9,6	474	12,6	2253	13,7
Голоприс-танський	70	9,7	50	1,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Горноста-ївський	229	6,0	163	9,2	70	5,5	-	-	70	3,1	20	2,1	1363	13,2
Каховський	4296	13,7	3183	13,7	3847	11,3	1602	14,5	2898	13,8	3659	16,5	5843	12,1
Чаплинський	796	13,1	447	17,0	374	15,7	512	7,1	432	4,7	108	12,2	2673	12,5
Іванівський	1579	9,7	1295	8,2	961	8,3	36	2,0	227	10,2	146	17,1	564	15,0
По області	12495	12,2	8386	11,5	7792	10,3	3326	11,6	4362	13,2	5188	15,3	14377	13,2

На нашу думку, цю практику слід поширювати і підтримувати, бо це є найбільш переконливим аргументом для наших господарств того, що саме соя – одна з провідних технічних культур, здатна з найбільшим ефектом окупити витрати на зрошення і створити умови для економічного зростання господарства.

Це починають розуміти і фермери. І хоч приклади вирощування сої в селянських господарствах поки що поодинокі, крім Каховського району, але це свідчить про перспективність вирощування сої в фермерських господарствах (таблиця 2).

Вирощування сої є найбільш стабільним в Каховському районі не тільки тому, що там працюють названі іноземні фірми, а й тому очевидно, що там є переробний завод.

Цінність сої як бобової культури не обмежується виробництвом високобілкового зерна і вирішенням проблеми рослинного білка. Вирощування її також вирішує проблему біологічного азоту, родючості ґрунту, енергозбереження та охорони навколишнього середовища.

Таблиця 2 – Вирощування сої в фермерських господарствах області

Райони	1993 р		1994 р		1996р		1997р	
	Пло-ща, га	Уро-жай, ц/га	Пло-ща, га	Уро-жай, ц/га	Пло-ща, га	Уро-жай, ц/га	Пло-ща, га	Уро-жай, ц/га
Великолепитиський	20	8,0	-	-	-	-	-	-
Цюрупинський	-	-	10	5,0	30	2,7	-	-
Каховський	35	13,2	19	7,7	2	10,0	80	14,8
По області	55	11,3	29	6,8	32	3,7	80	14,8

УДК 631.416.2

***ДИНАМІКА НАДХОДЖЕННЯ ФОСФОРУ ДОБРІВ У РОСЛИНИ І
КОЕФІЦІЄНТ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ ОДНОРІЧНИМИ ТРАВАМИ
НА ТОРФОВИХ НИЗИННИХ ГРУНТАХ***

Л.В.САЛО – Кіровоградський державний технічний уні-
верситет

Вивчення особливостей фосфорного живлення рослин в процесі онтогенезу має велике теоретичне і практичне значення, дозволяє повніше мобілізувати можливості самих рослин у створенні врожаю, розробити раціональні прийоми застосування фосфорних добрив.

Відзначено, що потреба в додатковому постачанні фосфором в ранній період у трав виявляється помітніше, ніж у інших культур, що пов'язано з незначним запасом фосфору в насінні, недостатнім для енергійного початку росту (1).

У зв'язку з цим метою наших досліджень було вивчення динаміки поглинання фосфору добрив однорічними травами і встановлення коефіцієнта використання фосфору на прикладі райграса багатукісного.

Рішення цих питань здійснювалося радіометричним методом із застосуванням ³²P шляхом постановки вегетаційного досліду. Дослідження проводилися на торфових низинних ґрунтах. Рослинні і ґрунтові зразки відбиралися в основні фази онтогенезу трав: кушніня, вихід у трубку, колосіння (перший укіс), отава (20 днів після першого укусу), колосіння (другий укіс).

Результати свідчать, що надходження фосфору в трави починається з перших днів їхнього росту й активно продовжується протягом усієї вегетації. Проте, інтенсивність засвоєння фосфору значно різнилася по фазах росту і розвитку трав. Найбільшою вона була фазу кушніня. До настання цієї фази рослини поглинали більше